

*Čia protėvių dvasia virš mūsų sklando,
Iš praeities į ateitį nutiesdama takus,
Iš jos stiprybės semjam, kai likimas bando,
Kai tikrina, kiek tu ŽMOGUS*

Alfonsas Vaičiulis

Neseniai rašiau apie Raseinių Marcelijaus Martinaičio viešosios bibliotekos organizuotą renginį, skirtą jau išėjusiojo į Amžinybę rašytojo Marcelijaus Martinaičio 80-jų gimimo metinių minėjimui (Ona Voverienė Rašytojo žvilgsnis į mūsų dabartį ir ateitį // Ilks. Lt. – 2017, saus. 24).

Straipsnyje pasidžiaugiau kad dabartinės mūsų bibliotekos - Palangos, Raseinių Marcelijaus Martinaičio, Lazdijų, Zarasų, Druskininkų, - į kurias buvau pakviesta apsilankyti su knyga „Dalia Grybauskaitė – Tautos prezidentė“ Bibliotekų metais (2016) mūsų kasdien vis labiau materialėjančiame tamsos ir daiktų pasaulyje tampa tikromis dvasios šventovėmis, atgaiva, skleidžiančia kultūros ir humanistines vertybes.

Šį kartą, išvydusi knygą „Pasidalinkim ilgesį perpus“ pasidžiaugiau dar labiau, kad mano gimtojo miesto Marcelijaus Martinaičio biblioteka, pranoko visus mano, nepataisomos optimistės, lūkesčius ir tapo ne tik pati dvasios šventove, bet ir paakino kitas Lietuvos bibliotekas mėginti tokiomis tapti savo kūrybingumu, organizuodama Lietuvos bibliotekininkų kūrybos šventę ir kūrinių išleidimą. Aukštumoje pasirodė esančios ir Raseinių miesto savivaldybė bei UAB „Raseinių žuvininkystė“, parėmusios šios knygos leidybą.

Renginyje dalyvavo ir savo kūrybą – eilėraščius ar prozos kūrinius – paskelbė 21 Lietuvos bibliotekos darbuotojai: Akmenės rajono savivaldybės, Alytaus Jurgio Kunčino, Alytaus savivaldybės, Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio, Kalvarijos savivaldybės, Kauno apskrities, Kėdainių Mikalojaus Daukšos, Kelmės rajono savivaldybės, Molėtų rajono, Pakruojo rajono Juozo Paukštelio, Panevėžio rajono, Prienų Justino Marcinkevičiaus, Radviliškio rajono, Raseinių Marcelijaus Martinaičio, Rokiškio rajono Juozo Keliuočio, Skuodo rajono Romualdo Granausko, Šakių rajono, Šiaulių miesto savivaldybės, Šiaulių rajono savivaldybės, Tauragės savivaldybės Birutės Baltrušaitytės, Trakų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos.. Savo kūrybą eikėraščius ir prozos kūrinius suaugusiems ir vaikams pateikė 36 autoriai bibliotekininkai.

Raseinių Marcelijaus Martinaičio bibliotekos net trys autoriai pateikė savo kūrybą. Asta Krikščiokaitienė apsakymą vaikams „Vauvutis“, apie mielą, minkštą, švelnų gražuoliuką“, kurį jos sūnelis nupiešė ant sienos ir kuris tapo jo „draugu, guodėju, linksmintuoju ir gelbėtoju“, kritiškose pirmoko situacijose, kai galima nebijoti, Vauvučiui atsitūpus ant peties, ir sutikto išdykėlio šeštoko.

Jos kolegos – Valė Miltenienė ir Alfonsas Vaičiulis į rinktinę pateikė savo eilėraščių pluoštelį, žinoma, apie visiems raseiniškiams mieliausius dalykus – Dubysą, kuri tik už septynių kilometrų nuo Raseinių, ir mokyklą, kuri čia pat. Alfonso Vaičiulio brandūs ir melodingi eilėraščiai – jau išeina į platesnį už gimtųjų Raseinių ir jo apylinkių kelią. Jam rūpi – visa Lietuva. Ir žmogaus gyvenimo prasmė. Juk toks trapus tas žmogaus gyvenimas. Ypač, kai tavo Tėvynė šimtmečiais buvo ir tebėra – karų tarp Rytų ir Vakarų kryžkelė. Ir tenka skubėti, jei suvoki, kad reikia palikti pėdsaką Žemėje, kad esi Žmogumi buvęs.

Knygos sudarytoja Daina Sutkevičienė gražiai sugalvojo: pateikti knygoje ne tik pluoštą kūrinių, bet ir visų autorių biografijas; vieni - jos išsamesnės, kitų - trumpesnės, kurių – tik ir prasidedančios nuo jų darbo bibliotekoje pradžios, tarsi šis darbas ir buvo gyvenime pats svarbiausias laimėjimas. Ir iš tikrųjų, kaip rašo poetė Aurelija Gerulskienė eilėraštyje „Tarp knygų“, „Kada esi tarp knygų / Tai išmintis / visada yra šalia / Kada šviesa / Aplink/ Kada tarp knygų / Gyvenimas mums šviečia spalvomis.../ Čia geros mintys / Sutinka ir palydi/ / Rašytas žodis / Plačiai banguoja / – Visai kaip jūra /– Per laiką bangomis...“ Taip ir yra. Visada svajojau tapti bibliotekininke.

. Rinktinėje pateikti kūriniai meniniu požiūriu labai skirtingi, kaip ir jų autoriai: vieni jų – jau išleidę po kelias knygas, kiti – debiutuojantys. Tačiau visus juos jungia nuoširdūs, tarsi plaukiantys iš sielos gelmių jausmai – meilė gamtai, žavėjimasis ja ir atradimas joje paskatų kūrybai, meilė savo tėviškei, šilti jausmai savo artimiesiems ir kaimynams, pasididžiavimas savo profesija ir savo Tėvyne Lietuva.

Tas nuoširdus iš knygos plaukiantis kalbėjimas man dar kartą paliudijo, kad ne visi, mes lietuviai, jau esame praradę savo tapatybę, kurios stipriausia atrama dvasingumas ir lietuviškas unikalumas. Savybės, kurias jau prarado daugelis Europos tautų. Ir kaip rašė literatūrologė Viktorija Daujotytė, mes lietuviai dar „jaučiam ir suvokiam dalykus, kurių DAR IEŠKOS EUROPA ir kurių atras lietuvių literatūros temose.. Jų rastų ten ir dabar, jeigu mūsų raštus, kas giliau skaitytų...“

Kiekvienas knygos „Pasidalinkim ilgesį perpus“ skaitytojas jame atras savo minčių ir lūkesčių atspindį, savo autorių. Mano sielai – labai artima Virginijos Kuncaitės Kuzmickienės kūryba: jos optimistinis požiūris į ateitį – jau be ateities (deja, ateina toks amžius...): „kai viskas plėnimis nuguls prisiminimų, / taps nesvarbūs epizodai praeities... O jos eilėraštis „Trys akordai“, tarsi vis mano biografija:

Ėjau tenai, kur kojos nešė,
Ir be palydos, be savų,
Širdis kraujuodama paprašė –
Tik nedvejok, net jei baugu.
Ėjau... Nors grubo rankos, šalo pirštai,
O plaukus glostė vakaro vėsa...

Staiga – lyg aidas tyruose išplaukę –
Suskambo trys akordai, turėję virst daina.
Nebuvo žodžių, muziką laukai šokdino...
Aš gėriau godžiai šiuos garsus...
Ir supratau, kad manyje gyvena meilė...
Ir trys akaordai neskambėjusios dainos....

Artimos man savo meile lietuvių kalbai ir pasaulijauta ir Liudos Prunskienės eilės, ir jau minėto poeto Alfonso Vaičiulio vyriškas kalbėjimas, ir Donato Žvaginio, poeto širdyje, nešiojančio Lietuvą ir kitų.

Su malonumu perskaičiau ir smagiai pasijuokiau perskaičiusi Eugenijaus Šalčio eiles apie vyrišką logiką (Smagu būtų paklausti jo visos kūrybos – O.V.) ypač, kai jis kalba apie vyrų ir moterų ryšius: „Nesuprasi tų moterų - / Tikrai jau. / Lyg šešėlis: / Eini prie jos - / Ji traukiasi... / Pats šaliniesi - / Slenka iš paskos! / Tokia jau / Moteriškių prigimtis / Nemylēti, kai mes / Mylime / Ir mylēti / Kai jų nemylime“.

Bet vis tiek poetas pripažįsta:

Tik moterys mus įkvepia didiems darbams –
Ir tu darai – juk norisi patikti,
Bet tik vėliau pats supranti ir pamatai:
Jos įkvepia darbams, bet pačios trukdo juos atlikti!

Ir pabaigai Reginos Vingienės eilėraščio strofa, kurią, ko gero, reikėtų įrašinėti į savo pažįstamų linkėjimų atvirutes, dovanojant kiekvienam optimizmo saują:

Laimingas būk, žmogau, kad gyveni,
Kad savo kojoms dar žeme eini,
Kad paukščio giesmę dar girdi kas rytą,
Po rasą pievoj dar gali braidyti,
Sutikęs žmogų, ranką jam paduoti
Ir nuostabias lietuviškas dainas dainuoti.

Savo ruožtu norėčiau padėkoti Raseinių Marcelijaus Martinaičio bibliotekos darbuotojų kolektyvui už tokią gražią kūrybingus bibliotekininkus jungiančią iniciatyvą, mūsų laikmečiu – ČIA ir DABAR – bibliotekininko profesiją iškėlusią ant aukščiausio dvasinio pjedestalo.

2017-02-03